

KVARTALSRAPPORT

SUNDHEDS- OG OMSORGSFORVALTNINGEN

I. KVARTAL 2009

FORORD

Hvor mange ældre bor i Københavns Kommune? Hvor stor en del af de ældre har hjemmehjælp, og hvor mange bor på et plejehjem? Hvor meget hjælp får de ældre, og hvad får de især hjælp til?

Svarene på disse spørgsmål og mange andre kan du finde i dette resume af kvartalsrapporten for 1. kvartal 2009, hvor Sundheds- og Omsorgsforvaltningen tegner et billede af udviklingen inden for ældre- og sundhedsområdet i Københavns Kommune.

Formålet med kvartalsrapporten er at perspektivere tendenserne hen over de seneste kvartaler. Denne forkortede version af kvartalsrapporten indeholder derfor et resumé af

statistiske data om ældrebefolkning, aktiviteter, tilsyn, personale og økonomi i 1. kvartal 2009.

Kvartalsrapporten har fokus på hjemmeplejen, plejehjemmene, sundheds- og myndighedsområdet.

Et fælles billede af status og udviklingstendenser er et vigtigt grundlag for Sundheds- og Omsorgsforvaltningens arbejde - både når det handler om de langsigtede politiske mål og prioriteringer og i det daglige arbejde med at give borgerne i Københavns Kommune en god, sund og tryk hverdag.

Vi håber, at mange vil få glæde af dette overblik.

København, juni 2009

Mogens Lønborg
Sundheds- og Omsorgsborgmester

Lene Sillasen
Administrerende direktør

INDHOLD

Ældrebeholdning	4
Myndighed	6
Hjemmepleje.....	11
Plejehjem.....	13
Sundhed	15

REDAKTION

Københavns Kommune
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Sjællandsgade 40
2200 København N
www.kk.dk

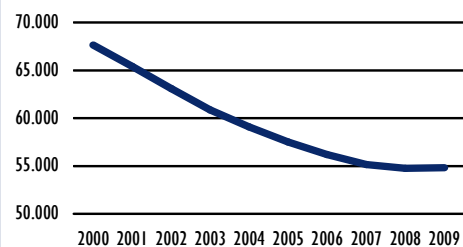
ÆLDREBEFOLKNING

Ældrebeholdningen i København er alle borgere over 65 år med folkeregisteradresse i kommunen.

ÆLDREBEFOLKNINGEN I DAG

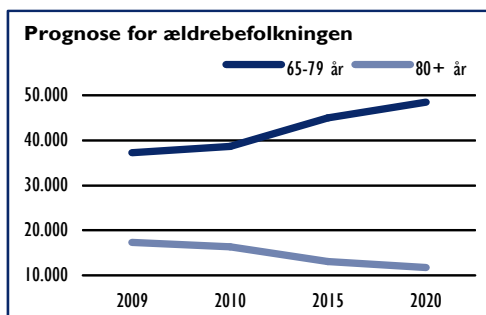
I. april 2009 boede 54.822 ældre borgere i Københavns Kommune. De udgjorde 10,6% af hele befolkningen i kommunen. Der er dog en stor forskel på lokalområderne, idet 19,7% af ældrebeholdningen boede på Bispebjerg/Nørrebro, mens kun 10,5% af de ældre borgere boede i Valby.

Ældrebeholdningens udvikling

Udvikling i antal ældre borgere 2000 - 2009

Ældrebeholdningen ændrer sig. Der foregår således forskydninger i alderssammensætningen af ældrebeholdningen i retning mod flere yngre ældre.

Forventet udvikling i antal ældre borgere 2009 - 2020

I begyndelsen af 2009 var godt 2/3 af de ældre 65-79 år, men knap 1/3 var fyldt 80 år. Sammenlignet med 4. kvartal 2008 er andelen af 65-79-årige steget med 0,7%, mens andelen af 80+-årige er faldet med 1,5% i forhold til den samlede ældrebeholdning.

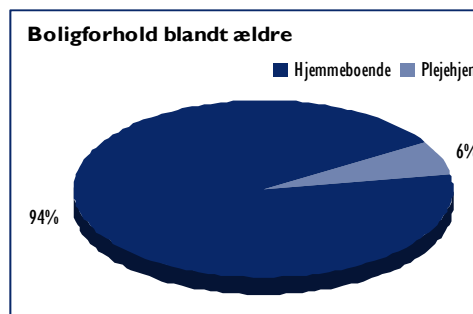
ÆLDREBEFOLKNINGENS UDVIKLING

Antallet af ældre borgere i Københavns Kommune er faldet med lidt over 12.000 personer siden år 2000, mens det samlede befolkningstal i samme periode er steget med knap 24.000.

Det tidligere fald i antallet af ældre borgere stagnerede i løbet af 2008 og starten af 2009. Befolkningsprognoserne viser, at udviklingen nu er ved at vende, og ældrebeholdningen som helhed forventes at vokse med knap 5.500 personer frem til 2020. Der vil blive flere ældre i aldersgruppen 65-79 år, mens antallet af ældre over 80 år fortsat vil falde.

BOLIGFORHOLD BLANDT ÆLDRE

Størstedelen af de ældre borgere i Københavns Kommune (51.350 personer) er hjemmeboende.

Boligforhold blandt ældre

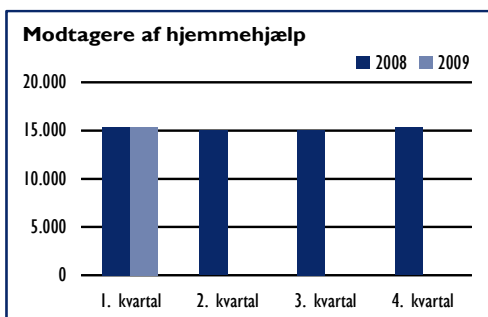
6% af ældrebeholdningen (3.304 personer) bor på et plejehjem.

MYNDIGHED

Visitationen vurderer borgernes behov for hjælp og visiterer derefter borgerne til et konkret tilbud, f.eks. praktisk hjælp, personlig pleje eller en bolig.

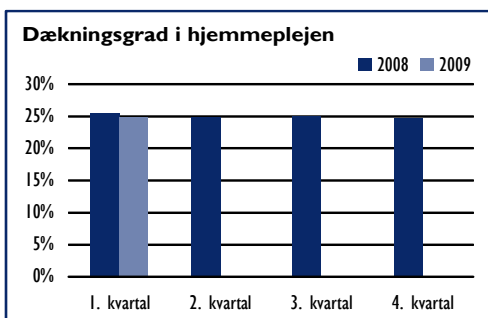
MODTAGERE AF HJEMMEPLEJE

I løbet af 1. kvartal 2009 modtog 15.366 borgere hjemmepleje, hvilket er på niveau med 4. kvartal 2008.

Udvikling i antal hjemmehjælpsmodtagere i 2008 - 2009

Dækningsgraden viser andelen af hjemmeboende borgere over 65 år, der modtager hjemmepleje.

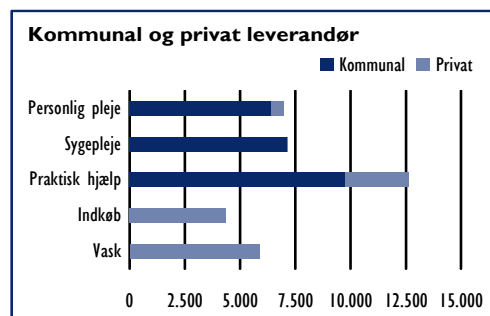
Udvikling i dækningsgraden i hjemmeplejen i 2008 - 2009

Den gennemsnitlige dækningsgrad ved udgangen af 1. kvartal 2009 var 24,8%, hvilket dækker over betydelige udsving mellem lokalområderne. Udsvingene kan være udtryk for forskelle i brugergrupper og sundhedsprofiler for lokalområderne.

KOMMUNAL OG PRIVAT LEVERANDØR

Borgerne kan frit vælge mellem den kommunale hjemmepleje og en række private leverandører, når det gælder praktisk bistand og personlig pleje.

83% af hjemmeplejemodtagerne har en kommunal leverandør, mens 59% modtager hjælp fra en privat leverandør af ydelser. Hovedparten af borgere har således både en privat og en kommunal leverandør.

Antal borgere, som kommunale og private leverandører leverer ydelser og/eller ordninger til i 1. kvartal 2009

De kommunale leverandørers andel af det samlede antal hjemmeplejemodtagere har i de sidste år været faldende.

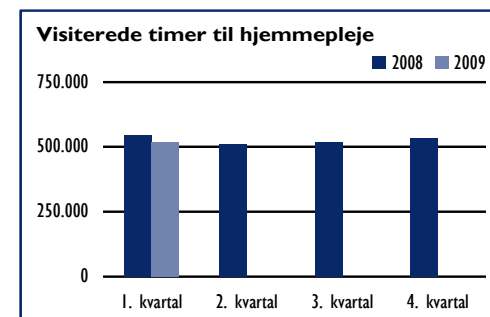
VISITERET HJEMMEPLEJE

Borgere, der har behov for hjælp, bliver visiteret til forskellige ydelser afhængig af deres situation. Personlig pleje, sygepleje og praktisk hjælp bliver tildelt som en række separate ydelser til borgerne.

De visiterede ydelser bestilles hos en leverandør med angivelse af tid. Visiterede timer er dermed et udtryk for vurderet plejetyngde hos borgerne.

I 1. kvartal 2009 var 80% af hjemmeplejemodtagerne visiteret til praktisk hjælp, 47% til sygepleje, og 45% til personlig pleje. Sammenlignet med 4. kvartal 2008 var andelen stort set uændret.

De private leverandører leverer 20% af den visiterede tid inden for ydelsestypen praktisk hjælp, mens de kun leverer 6% af den personlige pleje i hverdagene og i øvrig tid.

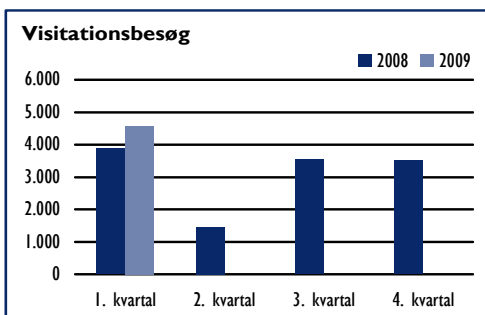
Udvikling i visiterede timer til hjemmepleje i 2008 - 2009

Antallet af visiterede timer er faldet med 4% til knap 520.000 visiterede timer, sammenlignet med 4. kvartal 2008.

Generelt er plejetyngden pr. borger i 1. kvartal 2009 uændret fra 4. kvartal 2008, således at 31% af borgerne modtog hjælp i mere end 2 timer. Heraf modtog 11% hjælp i mere end 8 timer om ugen. 69% af alle hjemmeplejemodtagere har alene ordninger eller hjælp i mindre end 2 timer om ugen.

VISITATIONSBesøg

En borger, der har et behov for hjælp, modtager et besøg fra en visitator, som skal danne sig et indtryk af borgerens situation og funktionsniveau.

Udvikling i visitationsbesøg i 2008 - 2009

Der blev i 1. kvartal 2009 gennemført 4.569 visitationsbesøg, hvilket er 30% flere sammenlignet med 4. kvartal 2008. Hovedparten af besøgene (71%) omfatter nyvisitationer.

PLEJEHJEMSBEBOERE

Samlet set boede 3.304 ældre på plejehjem i 1. kvartal 2009.

GODKENDETE BOLIGANSØGERE

482 borgere blev i kvartalet godkendt til en plejehjemplads eller en beskyttet bolig. Dermed steg antallet af godkendelser med 43% sammenlignet med 4. kvartal 2008. Antallet af godkendelser til midlertidige pladser i 1. kvartal 2009 var på 793 borgere. Dermed følger antallet af godkendelser til midlertidige pladser tendensen fra 2008, hvor antallet af godkendelser steg hen over kvartalerne.

FIRE-UGERS-GARANTIEN

Fire-ugers-garantien betyder, at københavnske borgere, som er godkendt til en plejehjemplads, skal have et tilbud om en bolig inden for fire uger. Borgere, som ønsker at få en bolig på et bestemt plejehjem, er ikke omfattet af fire-ugers-garantien.

Fire-ugers-garantien omfattede i 1. kvartal 2009 172 borgere, og for 99% af disse borgere blev garantien overholdt.

VENTELISTE TIL BOLIG

Ventelisten omfatter alle borgere, der venter på en plejebolig, hvad enten borgerne har ønsker om f.eks. specifikke boliger/lokalområder eller ej.

Antallet af borgere, som venter på en plejehjemplads var i 1. kvartal 2009 på niveau med forrige kvartal. Ved udgangen af 1. kvartal 2009 ventede 310 ældre på en plejehjemplads. Derimod steg antallet af borgere, der ventede på en midlertidig plads. I 1. kvartal 2009 afventede 152 borgere et tilbud om en bolig, svarende til en stigning på 41%.

Sundheds- og Omsorgsudvalget vedtog i 2007, at det gennemsnitlige antal borgere på hospitaler, der afventer en plejehjem- eller demensplads, højst må være 20 ved slutningen af 2008. Dette mål er ikke opnået, idet der siden 1. januar 2008 i gennemsnit har ventet 26 borgere efter endt behandling på

udskrivning fra hospitaler til en institutionsplads. Ved afslutningen af 1. kvartal 2009 lå 32 borgere på et hospital og ventede på en plejehjemplads. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har igangsat en række initiativer for at nedbringe antallet af ventende borgere, bl.a. har forvaltningen oprettet en række ekstra akutte plejepladser.

KØB OG SALG AF PLADSER

Borgere i andre kommuner kan få en plejehjemplads i København, ligesom en del københavnske borgere ønsker en plads i en anden kommune.

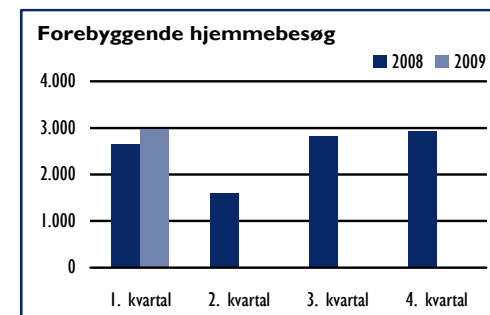
Københavns Kommune købte i 1. kvartal 584 almindelige plejehjempladser, 22 pladser i beskyttede boliger og 12 særlige plejehjempladser i andre kommuner.

Salget af pladser var 178 på almindelige plejehjem, 28 pladser i beskyttede boliger, 1 plads på et særligt plejehjem og 16 på demensplejehjem.

FOREBYGGENDE HJEMMEBESØG

Alle hjemmeboende borgere over 75 år skal have tilbudt to forebyggende hjemmebesøg hvert år.

Ved starten af 2009 var 23.572 borgere berettiget til mindst et forebyggende hjemmebesøg.

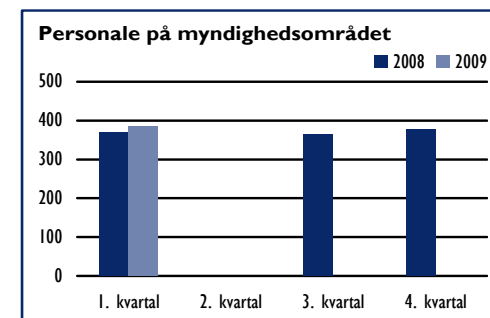

Udvikling i forebyggende hjemmebesøg i 2008 - 2009

Der er gennemført 2.974 forebyggende hjemmebesøg i 1. kvartal 2009 og 4.210 forebyggende hjemmebesøg blev afvist i samme periode.

PERSONALE

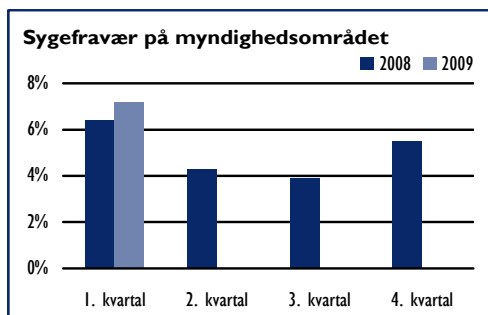
I 1. kvartal 2009 var 394 medarbejdere ansat på myndighedsområdet, hvilket svarede til 384,2 fuldtidsstillinger.

Udvikling i antal fuldtidsstillinger på myndighedsområdet i 2008 - 2009

SYGEFRAVÆR

Det samlede sygefravær på myndighedsområdet var 7,2% i 1. kvartal 2009, hvilket er højere end den tilsvarende periode i 2008 (6,4%).

Figur: Sygefravær på myndighedsområdet

Stigningen i det samlede sygefravær skyldes primært en forøgelse af korttidsfraværet på 1,4 procentpoint. Derimod blev langtidsfraværet reduceret med 0,6 procentpoint. Andelen af kort- og mellemlangt fravær udgjorde 78%, mens andelen af langvarigt fravær udgjorde 22% af det samlede sygefravær.

ØKONOMI

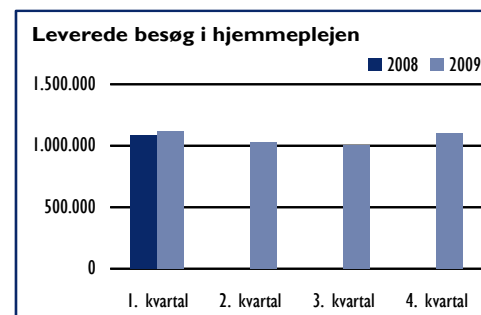
Der forventes budgetoverholdelse for det samlede årsregnskab for myndighedsdelen.

HJEMMEPLEJE

Der er i alt 9 kommunale hjemmeplejeenheder i lokalområderne, der leverer ydelser til borgere, som har fast eller midlertidig adresse i området.

LEVERET HJEMMEPLEJE

Den kommunale hjemmepleje leverede 1,1 mio. besøg i 1. kvartal, hvilket svarer til 84.050 besøg om ugen.

Udvikling i leverede besøg i hjemmeplejen i 2008 - 2009

Borgerne har herudover aflyst 7% af de planlagte besøg i 1. kvartal 2009.

Daghjemmeplejen leverede 91% af de visiterede timer, mens andelen lå lavere i aftenhjemmeplejen (68%) og sygeplejen (85%).

I løbet af 2008 skete der et markant fald (35%) i antallet af timer leveret af vikarer. Det lave niveau er fastholdt i 1. kvartal 2009, så vikarer stod for 11% af alle leverede timer.

Udviklingen skal ses i sammenhæng med, at der er kommet flere fastansatte medarbejdere.

ANTAL MEDARBEJDERE I BORGERS HJEM

Antallet af medarbejdere i borgerens hjem er afhængig af den enkelte borgers behov for hjælp. Jo mere hjælp - og jo flere besøg - borgeren har behov for, jo flere medarbejdere møder borgeren.

Antallet af forskellige medarbejdere i borgers hjem i 1. kvartal 2009 var på niveau med 1. kvartal 2008. Knap hver femte borger har ved udgangen af kvartalet haft en og samme medarbejder på besøg. 37% af borgerne mødte 2-5 forskellige medarbejdere.

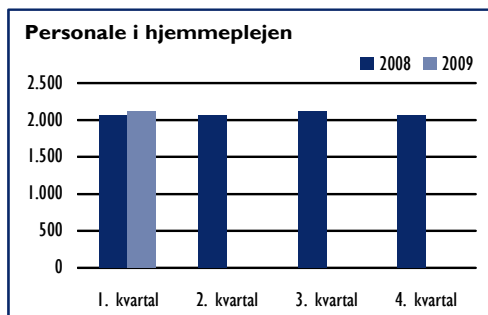
En del borgere har et stort behov for pleje døgnet rundt. Det er primært i denne gruppe, at borgere med besøg af mere end 20 forskellige medarbejdere i løbet af en fire-ugersperiode skal findes.

TILSYN

Leverandører af hjemmepleje får som udgangspunkt gennemført et årligt uanmeldt tilsyn. I 1. kvartal 2009 er der ikke gennemført tilsyn med kommunale eller private leverandører af personlig og praktisk hjælp.

PERSONALE

Personalet i hjemmeplejen talte i alt 2.113 fuldtidsstillinger fordelt på 2.744 medarbejdere ved udgangen af 1. kvartal 2009.

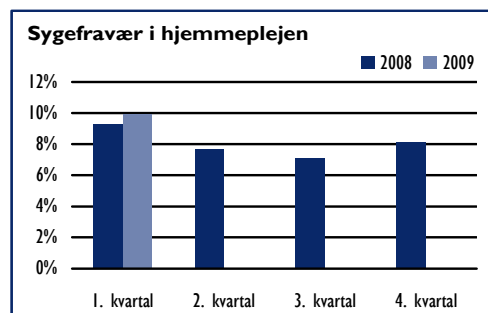

Udvikling i fuldtidsstillinger i hjemmeplejen i 2008 - 2009

Antallet af fuldtidsstillinger er steget med 2,1% sammenlignet med 1. kvartal 2008.

SYGEFRAVÆR

I løbet af 2008 er sygefraværet blandt ansatte i hjemmeplejen steget med 0,6 procentpoint til 9,9% i 1. kvartal 2009, hvilket især kan tilskrives et stigende kortidsfravær.

Udvikling i sygefravær i hjemmeplejen i 2008 - 2009 i procent af normeret arbejdstid

Samlet er langtidsfraværets andel af det samlede fravær blevet formindsket fra 43% i 1. kvartal 2008 til 38% i 1. kvartal 2009.

ØKONOMI

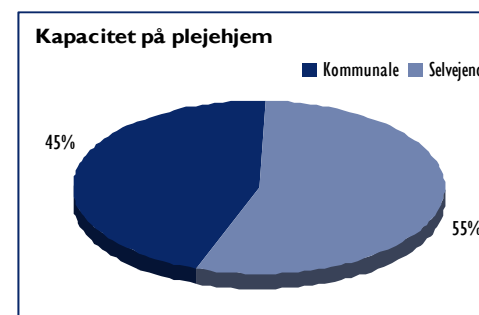
Der forventes budgetoverholdelse for det samlede årsregnskab for den samlede hjemmepleje.

PLEJEHJEM

Der er i alt 50 plejehjem i Københavns Kommune. En del drives af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, mens andre er selvejende institutioner, der har en driftsoverenskomst med forvaltningen.

KAPACITET

I april 2009 rådede Sundhedsforvaltningen over i alt 3.221 plejehjemsboliger, hvilket er 16 flere end ved udgangen af 2008.

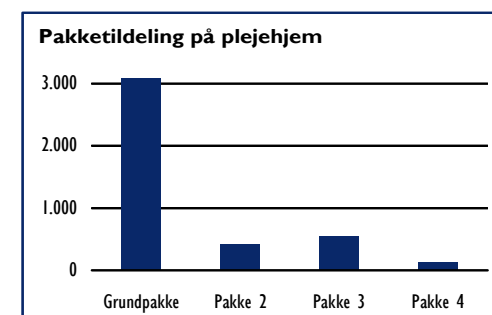
Figur: Kapacitet på plejehjem

Stigningen dækker over et lille fald i antallet af selvejende plejehjemspladser og en stigning i antallet af kommunale plejehjemspladser. De selvejende plejehjem udgør 55% af den samlede kapacitet. Ud over de almindelige plejehjemsboliger rådede forvaltningen over 279 pladser forbeholdt til midlertidige ophold.

PAKKETILDELING

Plejehjemsbeboere får på plejehjem tildelt hjælp i form af "pakker", som både indeholder praktisk hjælp og personlig pleje.

Alle beboere bliver visiteret til en "grundpakke", som giver dem den basale hjælp i deres hverdag. Hvis de har behov for yderligere pleje og omsorg, kan de ud over grundpakken få pakke 2, 3 eller 4.

Beboere, som modtager plejeboligpakker 01.04.2009

Beboere, som har et helt særligt behov for pleje, får tildelt en 'specialpakke' af varierende omfang.

I 1. kvartal 2009 modtog 3.109 beboere grundpakken, og heraf modtog 36% også pakke 2, 3 eller 4. Derudover fik 1% af beboerne en specialpakke.

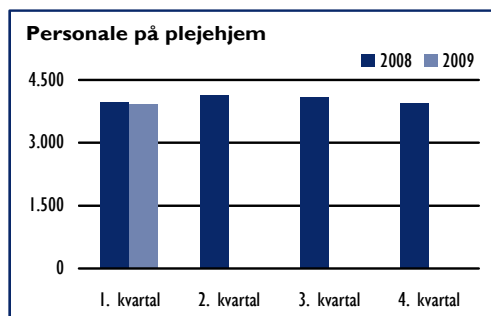
TILSYN

I 1. kvartal 2009 er der gennemført 9 uanmeldte tilsyn på københavnske plejehjem. Samtlige 9 tilsyn er endt med tilsynsresultatet godkendt.

Der er gennemført et anmeldt tilsyn i 1. kvartal af 2009, og dette er et opfølgende tilsyn, der er gennemført som konsekvens af alvorlige fejl og mangler ved det anmeldte tilsyn i 2008. Plejehjemmet blev ved det opfølgende tilsyn godkendt med mangler.

PERSONALE

I 1. kvartal 2009 var 5.865 medarbejdere ansat på de københavnske plejehjem, hvilket svarer til 3.929 fuldtidsstillinger.

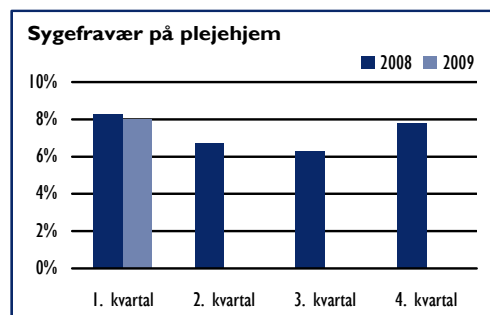

Udvikling i fuldtidsstillinger på plejehjem i 2008 - 2009

Vikarudgifterne på plejehjemmene er samlet set faldet væsentligt i løbet af 2007, 2008 og 2009. Udgifterne er faldet med 7,2 mio. kr., svarende til 39%, fra 1. kvartal 2008 til 1. kvartal 2009.

SYGEFRAVÆR

Sygefraværet for 1. kvartal 2009 (8,0%) er formindsket sammenlignet med fraværet i 1. kvartal 2008 (8,3%).

Udvikling i sygefravær på plejehjemmene i 2008 - 2009 i procent af normeret arbejdstid

Hvor kortidsfraværet steg, blev langtidsfraværet reduceret.

ØKONOMI

Der forventes budgetoverholdelse for det samlede årsregnskab for det samlede plejehjemsområde.

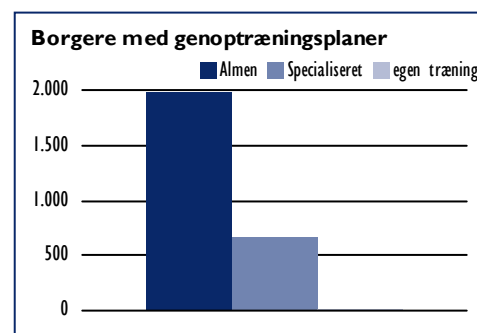
SUNDHED

Indsatsen på sundhedsområdet omfatter en bred vifte af aktiviteter fra genoptræning og voksentandpleje til medfinansiering af hospitalsopgaver.

GENOPTRÆNING

Borgere, som bliver udskrevet fra hospitalet, kan enten få genoptræning på hospitalet eller på et af kommunens trænings- og sundhedscentre.

I alt fik 2.658 borgere en genoptræningsplan i 1. kvartal 2009, hvilket er en stigning på 14% i forhold til 1. kvartal 2008.

Udvikling i antal borgere med genoptræningsplaner i 1. kvartal 2009

Hovedparten (75%) fik en almen genoptræningsplan. 25% af borgerne fik en specialiseret genoptræningsplan, hvilket er en forskydning mod flere almene planer sammenlignet med tidligere.

TILSYN MED GENOPTRÆNING OG REHABILITERING

Fra og med 2009 gennemfører BDO Kommunernes Revision anmeldte tilsyn med Københavns Kommunes rehabiliteringsafdelinger og træningscentre.

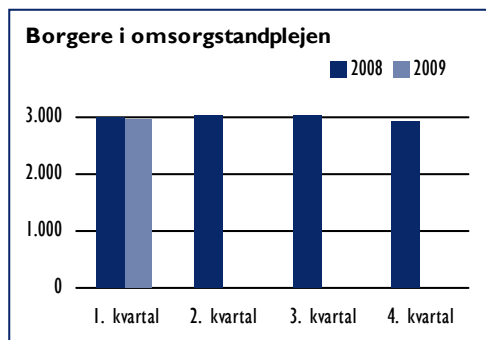
6 rehabiliteringsafdelinger og 8 træningscentre skal have gennemført anmeldt tilsyn i indeværende år. I årets første kvartal er der gennemført 1 tilsyn på en rehabiliteringsafdeling og 1 tilsyn på et træningscenter. Begge tilsyn blev godkendt.

VOKSENTANDPLEJE

Voksantandplejen tilbyder tandpleje i hjemmet til borgere, som ikke selv kan komme til tandlægen. Der er to typer af tilbud: Om-sorgstandpleje til ældre og specialtandpleje til psykisk handicappede.

I 1. kvartal var 2.956 borgere tilmeldt omsorgstandplejen. 97% var tilknyttet den kommunale tandpleje, mens 3% var tilknyttet en privat tandlæge.

Udvikling i antal borgere tilmeldt omsorgstandpleje i 2008-2009

Omsorgstandplejen havde 2.162 kontakter i 1. kvartal 2009, og opfyldte for godt 93% vedkommende, at patienterne ikke ventede mere end servicemålet på 2 måneder. 1.410 patienter kontaktede Specialtandplejen i 1. kvartal 2009.

Der er foretaget 1.601 konsulentvurderinger i 1. kvartal 2009, hvilket var et fald på 2,4% sammenlignet med 1. kvartal 2008.

FINANSIERING AF HOSPITALSOPGAVER

Kommunerne har et medfinansieringsansvar for bl.a. indlæggelser, ambulante behandlinger og færdigbehandlede borgere, der ikke hjemtages efter endt behandling.

Medfinansieringsudgifterne til indlæggelser af københavnske borgere udgjorde i 1. kvartal 2009 101 mio. kr. Det svarer til en lille stigning sammenlignet med det tilsvarende kvartal i 2008. Antallet af borgere, der blev indlagt, faldt med 4% til 24.544 borgere.

Udgiften til at medfinansiere de ambulante besøg er på samme niveau med 1. kvartal 2008.

Antallet af færdigbehandlede patienter, der i 1. kvartal 2009 oplevede at få ventedage på et hospital, steg med 32% til 323 borgere, sammenlignet med 1. kvartal 2008. Borgerne ventede i gennemsnit 16 dage, svarende til en udgift til medfinansiering på i snit 28.610 kr. i 1. kvartal 2009. Den gennemsnitlige ventetid er dermed forkortet med én dag sammenlignet med 1. kvartal 2008.

Hovedparten af de færdigbehandlede borgere med ventedage var over 80 år. Det var dog især blandt borgere under 65 år, at patienter med mange ventedage findes.

ØKONOMI

Der forventes budgetoverholdelse for det samlede årsregnskab for den kommunale medfinansiering af sundhedsopgaver på hospitalet.

KVARTALSRAPPORT

**SUNDHEDS- OG OMSORGSFORVALTNINGEN
I. KVARTAL 2009**

Redaktion: Dokumentationsstaben

Kilder

eSundhed.dk

Kommunedatas løn- og personalesystem

Koncernservice i Københavns Kommune, Ledelsesinformation

Københavns Kommunes Visitationssystem

Københavns Kommunes Økonomisystem

Københavns Omsorgs System

Københavns SundhedsAkademi

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens ledelsesinformationssystem

Tids- og opgaveplanlægningssystemet Vagtplan

Voksentandplejen i Københavns Kommune